

Wandeltip
Hobokense
Polder

Rupel.blad
januari 2017

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks tijdschrift voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Reebok
(foto Luc Meert)

Lid worden

Stort 27 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot eind 2017
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,
mededeling 3796 Rupelstreek of 3718
Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Luk Smets: 0477/66.94.32
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat)
Lijnen: 290 – 291 – 294
Periode oktober - april eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u
Info: 03/888.39.44 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven

Actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Rupelstreek of Natuurpunt Aartselaar leest u maandelijks in de gratis digitale nieuwsbrieven:

Aanmelden:

Rupel.flits (Natuurpunt Rupelstreek) of
Natuurflits (Natuurpunt Aartselaar).
Stuur een mail: luk.smets@telenet.be
Mededeling: Ja, Rupel.flits of Ja, Natuurflits.

Actueel nieuws over de bescherming van vogels en vogelkijkexcursies leest u in de gratis digitale nieuwsbrief:
Vogel.nieuws, de nieuwsbrief van Vogelwerkgroep Rupel

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Opplage: 1700 ex.

Is het nu 20, 25, 29 of 33?

Het voorbije jaar konden onze vrienden van Natuurpunt Aartselaar hun 25-jarig bestaan vieren, dat deden ze prima. Natuurpunt Aartselaar is nu een mooie afdeling met 400 leden.

Die viering deed ons ook naar het verleden en de start van Natuurpunt Rupelstreek kijken. In 1992, of 25 jaar geleden kwamen enkele natuurliefhebbers samen om Wielewaalafdeling Rupelstreek op te starten. Achteraf bleek dat het een heropstart was, in de jaren '70 en '80 was er immers al een Wielewaalafdeling in de Rupelstreek actief. Die afdeling hield zich toen vooral bezig met het inrichten van een maandelijks uitstap, meestal in een beperkte kring en eind de jaren '80 werd de werking stopgezet. Vijf jaar na de start van Wielewaalafdeling Rupelstreek werd met de gemeente Schelle een overeenkomst afgesloten voor het inrichten van een braakliggend perceel in de Kelderijlei als natuurontwikkelingsgebied. Op 17 februari werd die overeenkomst goedgekeurd door de gemeenteraad en dat is een goede reden om te vieren, wat we dan ook gaan doen op zondag 14 mei. Voor het opzoeken van datums uit het verleden moesten we in de archieven duiken en zo vonden we een document terug uit 1984, waarbij de Koning Boudewijnstichting en de Belgische Natuur- en Vogelreservaten vzw (BNVR) in het kader van de campagne: Natuur in de Buurt aan de gemeente Niel een beheersplan voorstelde voor het opstarten van het natuurbeheer in de kleiputten van Niel.

Na de teloorgang van steenbakkerij De Neef-Landuyt lagen de terreinen waar eerder de droogloodsen stonden braak. De beheerovereenkomst werd goedgekeurd door de gemeente Niel op 26 juni 1984 en daardoor werd het beheer van het perceel eigendom van de gemeente Niel overgedragen aan de BNVR, het beheer zou

uitgevoerd worden door de vrijwilligers van Werkgroep Natuur in de Buurt.

De opmaak van dat beheersplan en de start van Werkgroep Natuur in de Buurt kon gerealiseerd worden dankzij Buurtopbouwwerk Hellegat vzw, vrijwilligers van de toenmalige Wielewaalafdeling Rupelstreek en medewerkers van de Ringdienst van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN).

Nauwelijks 3 jaar later was er opnieuw een opmerkelijk feit, dankzij de hulp van EMABB vzw (Ecomuseum van de Boomse Baksteen) werd door Werkgroep Natuur in de Buurt aan de gemeente Niel een voorstel gedaan voor de inrichting van de kelder verdieping van de oude paardenstal van de voormalige steenfabriek De Neef-Landuyt aan de Boomsestraat. Een voorstel dat als streefdoel had om de oude paardenboxen te herstellen en in te richten als een tentoonstellingsruimte en het overige deel in te richten als een ontmoetingsruimte.

Een voorstel dat op 26 januari 1988 door de Nielse gemeenteraad werd goedgekeurd en waarbij we nu, 29 jaar later als Natuurpunt Rupelstreek kunnen beschikken over een prachtig Natuur.huis. De komende maanden en jaren hebben we dus wel enkele redenen om te vieren.

En misschien hebben we binnenkort nog een extra reden om te vieren, momenteel staat de teller op 1.192 leden in de Rupelstreek, het mooie getal 1.200 komt nu echt wel dichtbij.

Vieren doen we binnenkort ook tijdens onze jaarlijkse ledenavonden. Voor de ledenavond van Natuurpunt Rupelstreek ben je welkom op zaterdag 28 januari in PC de Mikman in Schelle en voor de ledenavond van Natuurpunt Aartselaar ben je op zaterdag 11 februari welkom in taverne 't Dolfijntje in het gemeentelijk sportcentrum. Tot dan!

Voor het 8ste jaar op rij padden overzetten in de wijk Lage Vosberg

De voorbije 7 jaar prikten we telkens een vaste datum in onze Agenda voor het plaatsen van de paddenschermen in de Doornlaarlei en de Lage Vosbergstraat. Op één jaar na, wegens een bevroren bodem, hebben we dat telkens kunnen uitvoeren. Daarna is het wachten op trekkende padden, kikkers en salamanders.

Op dagen met een beetje regen en temperaturen boven 8° steken de meeste padden net na zonsondergang over. Dat is het moment om op patrouille te gaan en padden, die tegen de schermen en in de emmers zitten aan de andere kant van de weg vrij te laten. Zelf ben je gewapend met warme regenvrije kledij, een goede lamp, handschoenen, een fluo-vestje en een emmertje. 's Morgens omstreeks 9 u wordt opnieuw patrouille gelopen. Voor het plaatsen van ongeveer 300 meter paddenschermen en het ingraven van een 30-tal emmers kunnen we dit jaar rekenen op de hulp van Cummins-medewerkers.

We zoeken wel vrijwilligers om patrouille te lopen langs de paddenschermen.

Ben je daarvoor kandidaat, bel even of beter nog stuur een mail naar Ludwig: ludwig.laureyssens@telenet.be

Gewone pad - foto Erik De Keersmaecker

In dit nummer — januari 2017

Is het nu 20, 25, 29 of 33?	2
Padden overzetten in de wijk Lage Vosberg	2
Natuurpunt koopt 31 ha natuurgebied in de Terhaagse kleiputten	3
Vondst kadaver narwal aan de Rupelmonding in Wintam – THE SEQUEL!	4
Lac du Der verwent 20 vogelkijkers...	5
Natuur.Rupel in beweging	6
Wandeltip Hobokense Polder	8
Paddenactie aan de Groenenhoek	10
Agenda Aartselaar	11
Agenda Rupelstreek	14
Foto voorpagina: Reebok	16

Natuurpunt koopt 31 ha natuurgebied in de Terhaagse kleiputten

Woensdag 21 december werd in het kantoor van notaris Tobback in Boom de aankoopakte ondertekend, waardoor Natuurpunt eigenaar werd van ruim 31ha natuurgebied in de kleiputten van Terhagen. Het gaat om voormalige kleiputten die zich oostelijk van de Hoogstraat situeren en tot op heden ontoegankelijk waren. Daar gaat op termijn dus verandering in komen.

Deze aankoop kwam niet zomaar uit de lucht vallen, maar er ging een lange overlegperiode aan vooraf. Begin 2015 vernamen we dat de firma Prayon uit Ruisbroek- Puurs haar gronden in Terhagen wou verkopen en aangezien het over een grote oppervlakte ging deed de vraagprijs van het bedrijf ons wel even duizelen.

Op zo'n moment moet men geluk hebben dat de omstandigheden meezitten. Zo'n geluismoment was er op zaterdag 24 januari 2015 tijdens het beleevingsmoment in het Ecohuis in Boom, waar onze nieuwe wandelgids: Ontdek de natuur langs de Schelde, Rupel en Nete werd voorgesteld. Waren toen onder meer aanwezig: Lieven De Schamphelaere van Natuurpunt, Rik Röttger, gedeputeerde van onder meer Leefmilieu, Natuur en Landschap van de provincie Antwerpen en Wendy Weckhuysen, burgemeester van de gemeente Rumst.

Lieven De Schamphelaere vertelde tijdens het persmoment dat hij als jonge jongen, diverse keren door de Rupelstreek had gefietst, een zekere verbondenheid met de streek voelde, en dat als de kans zich zou aandienen we niet mochten aarzelen, om als Natuurpunt verantwoordelijkheid te nemen.

Dat zou hij dus ook doen, toen hij enkele maanden later voorzitter van Natuurpunt werd. Het resultaat was dat er een overleg tussen Natuurpunt en de provincie Antwerpen werd opgestart, met als doelstelling: de aankoop van de Prayon-gronden. Tijdens dat overleg werd afgesproken dat de POM Antwerpen (provinciale ontwikkelingsmaatschappij) de onderhandelingen met het bedrijf zou voeren.

Het duurde wel even, maar uiteindelijk werd ons geduld beloond met een prachtig nieuwjaarsgeschenk voor de Rupelstreek. Geen geschenk dat je na ontvangst, een bedankje en 3 kussen opzij zet. Maar een geschenk waar we met veel genoegen naar kijken, maar dat ons ook voor een grote uitdaging stelt.

De komende weken en maanden zal er nog veel intern gepraat en overlegd worden over hoe we dit moeten aanpakken. Maar nu al durven we zeggen dat we dit jaar op z'n minst 2 keer de poorten van het natuurgebied "Kleiputten Terhagen" gaan openzetten, waarbij we jullie allen uitnodigen om er kennis mee te maken!

Kan je zoveel geduld niet opbrengen en wil je jouw enthousiasme over deze aankoop meteen met ons delen, dan kan je ervoor kiezen om de Kleiputten Terhagen een nieuwjaarsgeschenk te geven. Dat zou je kunnen doen door een storting op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt. Mededeling: 3796-7815 Kleiputten Terhagen. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar.

In het volgend Rupel.blad volgt dan een uitnodiging voor een eerste opendeurdag. Tot ziens in het nieuwe natuurgebied "Kleiputten Terhagen"!

*Erik De Keersmaecker, voorzitter Natuurpunt Rupelstreek
Patrick Smits, vrijwilliger Natuurpunt Rupelstreek*

Vondst kadaver narwal aan de Rupelmonding in Wintam – THE SEQUEL!

We herinneren ons nog de tot de verbeelding sprekende vondst op 27 april 2016 van een dood jong mannetje narwal aan de oever van de zeeluis in Wintam, vlakbij de Rupelmonding en trektelpost Wintam. Het was de eerste waarneming van dit zeldzame zeezoogdier in België en de eerste zo zuidelijke waarneming van de soort zorgde voor menige adrenalinerilling bij zeezoogdier minnend België en ver daarbuiten.

Ruim twee maanden na deze spectaculaire vondst zag Tom Van den Neucker op 8 juli tijdens een rondvaart op de Schelde ter hoogte van Antwerpen centrum een grijze zeehond dobberen. Tijdens het invoeren van deze waarneming op www.waarnemingen.be, zocht hij uit nieuwsgierigheid vorige waarnemingen van grijze zeehond op. Hierbij stootte hij op foto's die Maarten Mortier en Johan Colman hadden gemaakt van een grijze zeehond die zij observeerden in de Schelde ter hoogte van Bazel op 30 maart. Op die dag rond 13u25 werd de aandacht van Maarten Mortier, Johan Colman en Patrick Geerts, die op dat ogenblik de trektelpost Kruibeekse Polder bemanden, getrokken door een zeezoogdier dat zich in het Scheldewater bevond. Plezierig maar niet miraculeus. De verschijningen van bruinvis, gewone en grijze zeehond zijn immers de laatste jaren meermaals uit het steeds zuiverder Scheldewater gedetermineerd. Dit dier baarde de trektellers echter wel de nodige determinatieproblemen. Er was geen rugvin zichtbaar, dus geen dolfinsoort of bruinvis. Een zeehond dan maar? De verschijning kwam nogal groot over. Een gewone zeehond werd ook uitgesloten. Op een bepaald moment werd de optie 'walvis' geopperd. Zover in het binnenland op de Schelde?

Ongeloof bij een dergelijke boude uitspraak, voedde de determinatie. De foto's hadden misschien nog het meeste weg van een grijze zeehond. De onzekerheid bleef wel wat nazinderen.

Waar was dat rechte kopprofiel dat zo kenmerkend was voor grijze zeehond?

Waarom was er een 'dorsal ridge' zichtbaar? Was het een mager dier dan maar? Waarom kwam het dier niet met de kop boven water piepen zoals zeehonden vaak doen? Er werden foto's genomen die op www.waarnemingen.be werden geplaatst en vervolgens werden 'goedgekeurd'.

Case closed: het dier verdween als grijze zeehond in het rijk gevulde archief van www.waarnemingen.be.

Met de nodige bedenkingen wees Tom Van de Neucker enkele kennissen op de 'goedgekeurde' foto's van de 'grijze zeehond' van 30 maart te Bazel.

Uiteindelijk kreeg Joost Reyniers, vrijwilliger bij Natuurpunt Klein-Brabant, de foto's te zien op: <http://waarnemingen.be/waarneming/view/115882382>. Deze contacteerde op zijn beurt waarnemer Maarten Mortier die aanvullend fotomateriaal bezorgde alsook bijkomende toelichting bij de waarneming verschaft. De mogelijkheid dat het waargenomen dier de narwal van Wintam betrof, werd hoe langer hoe meer waarschijnlijk. De foto's werden ook doorgestuurd naar marien bioloog Jan Haelters van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN). Op de foto's is duidelijk te zien dat het om een donkere walvisachtige zonder rugvin en in slechte toestand gaat. Vermits het dode exemplaar dat in Wintam werd gevonden, sterk gezwollen was en in behoorlijke staat van ontbinding, kan geen absolute zekerheid worden gegeven dat het om hetzelfde dier ging. Alle elementen in acht genomen kan de waarneming die trektellers Maarten Mortier en Johan Colman op 30 maart deden, niets anders geweest zijn dan de narwal die een kleine maand later door twee wandelaars werd aangetroffen in Wintam.

Het spreekt voor zich dat, mocht het dier op 30 maart beter waargenomen geweest

Foto jonge narwal zeeluis Wintam 27/4/2016
Paul Segers NP Klein-Brabant

zijn, met een sluitende determinatie tot gevolg, dan zou dit ultra zeldzaam zoogdier garant gestaan hebben voor een erg druk bezochte Vlaamse kermis langs de Scheldeboorden. Maar ja, wie denkt er nu aan een narwal?" Het opdagen van het dier blijft tot op heden nog steeds een raadsel.

Mogelijk was het een combinatie van factoren: verloren zwemmen of troep kwijt, de aanhoudende noordelijke winden in de periode voor de stranding in Wintam, mogelijk geflankeerd door ondervoeding/ziekte,...

Alleszins retroactieve felicitaties aan de trektellers Maarten Mortier, Johan Colman en Patrick Geerts van de Kruibeekse Polder en dank aan de dosis wetenschappelijke scepsis aan de dag gelegd door Tom Van den Neucker!

Bijzondere dank ook aan Maarten Mortier voor het ter beschikking stellen van de foto's.

Tekst: Wouter Van Assche
(Vogelwerkgroep Rupel en Trekteller Trektelpost Noordelijk eiland)

Twee foto's: Narwal in de Schelde
30/3/2016 – Maarten Mortier

Lac du Der verwent 20 vogelkijkers...

De vierdaagse vogelkijkreis van Natuurpunt Rupelstreek, van maandag 21/11 tot en met donderdag 24/11 zal nog lang in het geheugen van de 20 deelnemers blijven plakken. Opeenvolgende golven met honderden trekkende en trompetterende kraanvogels boven de hoofden maken indruk, ook op niet-geoefende vogelkijkers.

Dag één stond in het teken van onze na-jaarstrek naar het Lac du Der. Daarbij werd niet voor de snelste weg gekozen, maar werd een ommetje gemaakt via de mooie Argonnestreek. De stop bij Lac de Bairon leverde al meteen een mooi beeld op van een ijsvogel, een kleine kleurvogel die iedereen al snel naar de telescopen kon lokken. Dat deden ook de kijkgaten in de prachtige nieuwe kijkhut aan Etang de Belval. terwijl boven ons de luide roep van groepen kraanvogels te horen was. Dat het Etang de Belval opnieuw een prachtig vogelkijkgebied is, is de verdienste van Natuurpunt en het is voorlopig nog steeds het enige buitenlandse natuurgebied dat eigendom is van onze vereniging.

Daarna kregen we letterlijk een escorte van golf na golf kraanvogels tijdens de laatste 10-tallen kilometers op weg naar het meer, als welkom kon dat tellen. Intussen was het aan het regenen en de aankomst in het hotel Le Cheval Blanc in Giffaumont was welkom, net zoals het avondeten, dat excellent was en het ontbijt daags nadien deed er niet voor onder.

Dag 2 dus: met het krieken van de dag met z'n allen op de dijk gaan staan en dan hetzelfde schouwspel bekijken, maar dan in omgekeerde richting en ook prachtige beelden van duizenden laag trekkende aalscholvers.

's Voormiddags een wandeling rond het Etang de Grand Coulon, succes steeds gegarandeerd, met onder meer nauwelijks te tellen aantallen veldleeuweriken en daarna de eerste van 3 droge picknicks buiten en dat eind november, ook dat kon tellen. Cornée de Der en Presqu'île de Larzicourt stonden op het menu voor de namiddag en dat leverde eveneens geslaagde gerechten op, met onder meer vuursalamander, net zoals de avondexcursie, waarbij 6 kerkuilen, waarvan er 2

supergoed gespot werden.

De vroege ochtend van dag 3, minder volk op de dijk en na het ontbijt een wandeling van Presqu'île de Rougemer naar Eglise de Champaubert. En al meteen een van de mooiste natuurbeelden, die men zich kan voorstellen, met een 200-tal grote zilverreigers netjes in houding en in de rij, terwijl de aantallen wintertalingen en krakeenden nauwelijks te tellen waren. Minder geluk hadden we met een goudvink, prachtige vogel, horen deden we de vogel wel, maar zien...was slechts voor enkele gelukkigen weggelegd.

Meer geluk hadden we met enkele water-rallen aan het Stade Nautique; fototoestellen vlamden heerlijke natuurbeelden in snel tempo na elkaar in het collectief geheugen en dit was ook weer een prachtige plek voor de picknick. Daarna richting Etang de la Horre, met onderweg een stop aan een grote, moeilijk bekijkbare plas achter een hekwerk, waar het voor altijd een raadsel zal zijn of de roofvogel achteraan de plas nu wel een visarend, dan wel een lichte buizerd of misschien wel een ruigpootbuizerd kon zijn.

Daarna vogels kijken vanop de tussendijk bij Etang de la Horre, terwijl voor en achter ons ijsvogels heen en weer over de plas schoten. We genoten ervan. Een groep van een 50-tal kleine zwanen, verder op de plas, liet het echter Siberisch koud. Ze babbelden lustig voort. Je zou voor minder, als je beelden van onmetelijke grote toendra's en meren gewoon bent.

Zoveel schoonheid dreef ons onvermijdelijk naar de houten kerkjes, die gebouwd werden met materialen, die in de streek rijkelijk aanwezig waren, zoals eik. Een bezoek aan 2 kerkjes stond in onze bidboekjes, het werden er uiteindelijk vier.

De ochtend van dag 4, meer volk op de dijk voor het afscheid en warempel veel

minder vertrekkende kraanvogels, waarschijnlijk waren grote groepen intussen op weg naar het zuiden, naar de Laguna de Gallocanta ten zuiden van Zaragoza en verder door naar de dehesa's van Extremadura, met miljoenen lokkende eikels van steen- en kurkeiken.

Te ver voor ons om ze te volgen, we hielden het dan maar bij een wandeling naar de kijkhut aan het Etang de Grand Coulon, waar een beverrat met een slakkengang naar de andere oever kroop. Zoveel geduld hadden we niet, de picknick en het afscheid lonkte en daarvoor was er geen betere plek dan de dijk aan de Presqu'île de Nemours.

Tekst: Erik De Keersmaecker – Guy Buyst
Foto's: Fons Van den heuvel – Hilde De Paepe – Dirk Tersago

Vlucht kraanvogels – Fons Van den heuvel

Grote zilverreigers op een rij – Dirk Tersago

Kerkje Bailly-le-Franc – Hilde de Paepe

De groep – Dirk Tersago

Welkom in vogelkijkhut Eeckhoven

Tijdens de winter kan een bezoek aan vogelkijkhut Eeckhoven aangename vogelkijkverrassingen opleveren. Doorgaans zitten er dan erg veel watervogels op de plas en daarbij meestal ook enkele brilduikers. Wil je getuige zijn van de spectaculaire slaaptrek van duizenden meeuwen, ga dan een uur voor zonsopgang naar de vogelkijkhut. Vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek zorgen voor een regelmatige opkuis van de vogelkijkhut, zodat het binnenin netjes blijft. Ook werd het niveau van het bovenste deel van de trap verlaagd, zodat de deur niet langer klemt tijdens het openen of sluiten. Tevens werden voor de vogelkijkhut enkele struiken weggesnoeid, die het zicht belemmerden voor de kijkerven.

Vogelkijkhut Eeckhoven ligt aan de Lazarusstraat in Rumst. Wegwijzers wijzen je de weg!

Boenk erop!

Dat is het minste wat je kan zeggen van de maandelijkse rondjes vogels spotten aan het Noordelijk eiland.

In de lente kwamen Nel en Jan aanzetten met het idee om maandelijks, telkens de eerste zaterdagvoormiddag een vogelkijkwandeling te organiseren aan het Noordelijk eiland.

Een vogelkijkwandeling, waarbij ruim de tijd genomen wordt om de vogels te bekijken en info te geven aan de deelnemers. Easy birding zouden Nederlandse vogelaars dit noemen.

Het concept lijkt te werken, nu 6 maanden later staat er een mooi gemiddelde van 16 deelnemers per rondje in de tabellen. Dat het Noordelijk eiland met grote voorsprong het beste vogelkijkgebied in de wijde regio is, helpt natuurlijk, net zoals het ter beschikking stellen van verrekijkers.

Volgende afspraak op zaterdagen 7 januari, 11 februari en 4 maart, telkens om 8u50 parking Tolhuis Schelle.

Cummins-medewerkers helpen ons bij het natuurbeheer

Een jaarlijks weerkerend karwei is het maaien van een oude vloeibeemd langs de Wullebeek in Niel.

Dat maaiwerk zorgt ervoor dat er tijdens de lente prachtige planten kunnen groeien, zoals dotterbloemen, het kleiner broertje van de spindotterbloem, die aan de overkant van de Rupeldijk groeit.

Daarna nemen ruigtekruiden zoals wilgenroosje, grote brandnetel, haagwinde en kleefkruid het over. Die planten zorgen ervoor dat bij het maaien het maaisel in dikke pakketten aan elkaar hangt en het telkens een zwaar karwei is om het maaisel af te voeren. Gelukkig kregen we op woensdag 21 september de hulp van 4 krachtige Cummins-medewerkers: Yves, Dirk, Wouter en Dirk. Zo verliep het afvoeren van het maaisel bijzonder vlot.

Donderdag 27 oktober stonden 13 andere Cummins-medewerkers klaar om ons te helpen bij het opruimen van het maaisel in de oude vloeibeemd in Rumst. Dankzij hun hulp verliep dit werk ook bijzonder vlot. Het maaisel werd dit keer op 2 grote hopen aan de rand van het perceel gezet. Na een 3-tal uurtjes was het karwei voorbij en konden we achteraf met z'n allen nog even nagenieten van de gezelligheid van het terrasje bij de chalet van de plaatselijke visclub.

Herfstnatuurbeheer in Kelderijlei

Ook in Kelderijlei werd er duchtig gewerkt, daar door de terreinploeg van Natuurpunt. Vrijdag 18 november werd het maaisel geklepeld, zodat het terrein klaar lag voor de jaarlijkse en weer bijzonder succesvolle VELT-snoeiles in de hoogstamboomgaard een dag later. Volgens de planning zou de terreinploeg de week daarna voortwerken, maar het stormweer van zondag 20 november stak daar een stevige stok voor.

Uiteindelijk kwam alles toch goed. Op maandag 28 november werd het maaisel: bladafval, bramenopslag, takken, gras, dus ideaal om te composteren, op amper 2 uur tijd op één grote hoop aan de slagboom gedeponerd, waarna het door de groendienst van de gemeente Schelle opgehaald werd voor compostering op de IGEAN-site in Edegem. Weer een mooi staaltje van samenwerking in Kelderijlei, sinds 1997 beheerd door VELT en Natuurpunt!

Workshops uilenballen pluizen

Ongeveer om de 3 jaar moet een door een familie kerkuilen bewoonde nestkast uitgekuist worden. Dat levert telkens enkele vuilzakken met platgetrapte en hele uilenballen op. Al dat materiaal wordt daarna netjes gesorteerd. Hele uilenballen worden per 100 stuks verpakt in plastiek zakjes en gestockeerd in een speciale diepvries. De rest van het materiaal wordt hergebruikt als bodemmateriaal voor kerkuil-, steenuil- en torenvalknestkasten.

Heel regelmatig krijgen we vragen van scholen voor het leveren van uilenballen. Af en toe staan we zelf voor de klas voor een workshop uilenballen pluizen, zoals op dinsdag 11 oktober in de Don Boscoschool in Hoboken, met klassen 3A en 3B zelfs voor een dubbelklas. Onze uilen-banner flankeerde het diascherm en op de lange tafels lagen bakjes, pincetten en vergrootglazen om de uilenballen te onderzoeken.

Na de inleiding over het leven en de woonplaats van kerkuilen, gingen de kinderen aan de slag met het uit elkaar pluizen van de uilenballen. Eerst konden ze niet geloven dat dit echte beentjes van muizen waren en hun fascinatie werd nog veel groter toen ze echte schedeltjes tussen de botjes vonden.

Minder volk was er tijdens het pluismoment in Natuur.huis de Paardenstal op zaterdag 5 november. Op de afspraak Ellen met zonen Thor en Lars en Glenn met zoontje Alexander. Na de presentatie gingen ze aan de slag met pincetten en oude tandenborstels, om enkele uilenballen uit elkaar te pluizen. De gevonden beentjes en schedeltjes werden proper gemaakt en daarna werden de schedeltjes netjes op naam gebracht per muizensoort. Leuk was ook dat het pluismoment enkele wandelaars naar binnen lokte.

Leerlingen school Groenlaar Niel op bezoek in het Niels Broek

Dinsdag 18 oktober brachten leerlingen van school Groenlaar uit Niel een bezoek aan het Niels Broek. Vooraf kregen ze info over de verschillende soorten kleine zoogdiertjes die er leven. Daarna gingen we samen op stap, enkele dagen vooraf hadden we er 22 life-traps verstoppt.

Life-traps zijn valletjes waarin kleine zoogdiertjes levend gevangen worden, de valletjes worden verstoppt onder Boomse dakpannen. Dat vergemakkelijkt het zoeken, bovendien blijft het lokvoedsel droog. Enkele uurtjes voor de controle worden de life-traps op scherp gezet en dan is het afwachten wat het resultaat is. Dat bleken dit keer 3 rosse woelmuizen en een bosmuis te zijn.

Een andere groep leerlingen van school Groenlaar hielp ons op donderdag 10 november met het opruimen van snoeihout in het Niels Broek. Achteraf vertelden Hanne en Joris hun ervaringen over de werkdag op de blog van hun klas: <https://klasbloglenn.wordpress.com/blog/>

"Vorige week donderdag zijn we naar Natuurland gegaan. Deze uitstap was alleen voor schoolverlaters van de klassen Lucky Luke, Nero, Jerom en Idefix. We hebben Erik en Jos geholpen met takken op te ruimen en maakten daarmee een takkenhaag. De takkenhaag kan gebruikt worden door dieren die een nestje of slaapplek nodig hebben. We vonden het superleuk. Na het vermoeiende werk kregen we een wafel en een drankje."

Vrijwilligers Vogelwerkgroep Rupel aan de slag op het Noordelijk eiland

Op het Noordelijk eiland zorgen Konikpaarden en Gallowayrunders ervoor dat de groei van de vegetatie beperkt blijft. Planten die ze niet lusten zoals jonge berkenscheuten worden met de tractor afgemaaid door medewerkers van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Om de bekikbaarheid van de grootste plas vanaf de Rupeldijk optimaal te houden moet er echter extra werk geleverd worden. Hoog opgeschoten wilgen en berken zorgen ervoor dat de plas van de dijk en kijkplaatsen met zitbanken nog nauwelijks te zien is.

Na overleg met het ANB werd afgesproken dat het kappen van dat struweel zou uitgevoerd worden door vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel. Maandag 31 oktober waren 8 vrijwilligers op de afspraak voor een eerste werkdag, waarbij het struweel over een afstand van ongeveer 30 meter werd teruggesnoeid en het bekijken van de plas weer mogelijk is.

De Hobokense Polder

Tussen de Schelde, Hoboken en de industrie van Blue Gate (voorheen Petroleum Zuid) ligt de Hobokense Polder: met zijn 170 ha de grootste brok natuur in de stad Antwerpen. De natuur kreeg hier vrij spel en er ontstond een waardevol en prachtig natuurgebied, met een grote verscheidenheid aan landschappen en een enorme rijkdom aan plantensoorten. Het gebied is eigendom van de stad Antwerpen en in beheer gegeven aan Natuurpunt.

Ode aan de polders

Waar de Hobokense Polder zich vandaag uitstrekt, overspoelde het water van de Schelde in een ver verleden dagelijks de buitendijkse slikken.

Door de eeuwen heen werden die gronden stelselmatig ingepolderd voor gebruik als weide en akkerland. Dit typische kleinschalige polderlandschap verdween in de twintigste eeuw.

Eerst palmde de industrie grote stukken van de Hobokense en Kielse polder in. Wat restte aan poldergronden, werd in de jaren zestig opgehoogd met afval en grond die vrijkwam bij de aanleg van de Antwerpse Ring en de Kennedytunnel.

Hoewel het aanvankelijk de bedoe-

ling was er een woon- en KMO-zone aan te leggen, kwam alleen de zogenaamde Polderstad er uit de steigers.

Op het overblijvende stuk kreeg de natuur vrij spel en ontstond mettertijd een uiterst waardevol en prachtig natuurgebied.

Boeiend en bloeiend lappen-deken

Ruim dertig jaar na de eerste ophogingen valt de verscheidenheid aan landschappen in de voormalige polder op. Zo ontstonden op de lager gelegen delen ondiepe plassen met rietkragen, moerassen en wilgenbroekbossen.

Op de hoger gelegen delen verschenen graslanden, ruigten, wilgenstruwelen en jonge eikenbossen. Stuk voor stuk spontaan tot stand gekomen natuur.

Een verscheidenheid die ook een onverwacht grote rijkdom aan plantensoorten oplevert. Inmiddels groeien er meer dan 500 planten en maar liefst 360 verschillende paddenstoelen met tot de verbeelding sprekende namen als plooirookje of brandnetel-vulkaantje.

Natuuroase

Het mag allerminst verbazen dat ook

tal van dieren zich thuis voelen in dit waardevolle natuurgebied. Vos, ree en steenmarter genieten van de rust in struwelen en moerassen. De aanwezigheid van heel wat plassen en sloten zorgt voor een grote rijkdom aan amfibieën zoals groene en bruine kikker, gewone pad, kleine en alpenwatersalamander.

Dankzij de ligging aan de Schelde komen trekvogels er op krachten. Een zestigtal vogelsoorten broeden er, waaronder vele eenden, waterral, ijsvogel en blauwborst. Ook ontelbare insecten en andere kleine diertjes vliegen, zwemmen en kruipen hier rond. Wel driehonderd soorten nachtvlinders en zelfs een vlieg, die nog nergens anders werd gevonden, kreeg de toepasselijke naam *Pseudonapomyza hobokensis*.

Tuin van de stad

Gelegen in een stedelijke omgeving vervult de Hobokense Polder een functie als groene long en tuin voor de stad. Dankzij de beheeroverkomst met de stad Antwerpen kon Natuurpunt de Hobokense Polder verder uitbouwen tot een gebied waar iedereen welkom is.

Galloways

In vroegere tijden vormden grote en

Leuk voor kinderen

Wens je in gezinsverband een wandeling te maken in de Hobokense Polder? Dat kan op elk moment van het jaar. De Hobokense Polder toont in elk seizoen zijn natuurlijke schatten. Je kan met je kind(eren) tussen 4 en 10 jaar gratis een Natuurpunt-doe-rugzakje ontlend. En dan ga je met Whoppie de natuur van de Hobokense Polder verder ontdekken. Reken op ongeveer 3,5 km en 2 uur.

De doe-wandeling vertrekt in Taverne De Schorren, Graspolderlaan 32 Hoboken, van dinsdag tot en met zondag vanaf 11 u. Je kan daar een Natuurpuntrugzakje afhalen met het nodige

materiaal (verrekijker, kompas, loep, opdrachten, ...).

Uitlenen is gratis, je betaalt wel een waarborg van 20 euro.

Welkom wandelaars

Vlonderpad

In 2014 werden grote plakken Japanse duizendknoop uitgegraven tot op het grondwaterniveau. Daardoor ontstond een moerassig biotoop. Een vlonderpad voorkomt natte voeten.

Kijkwanden

Drie kijkwanden brengen de bezoekers dicht bij de watervogels zonder deze te storen. Hou je stil en geniet van dodaars, reigers en eenden. Met wat geduld merk je misschien een ijsvogel. Op het einde van de zomer pleisteren hier ook trekkende lepelaars.

kleine grazers het landschap. Vele van deze wilde grazers zijn in onze streken echter uitgestorven. Ter vervanging worden nu runderrassen uitgezet die nauw verwant zijn aan hun wilde voor-

ouders. De Galloway is een rund met veel primitieve kenmerken. Het is een sociaal dier dat in kuddeverband leeft en in kleine groepjes kan losgelaten worden in natuurgebieden. Het is zeer goed aangepast aan het leven buiten en vraagt weinig zorg. Zo heeft het geen hulp nodig bij het kalveren, dient het niet gemolken te worden en vindt het voldoende voedsel, waardoor bijvoederen niet noodzakelijk is. Doordat het niet enkel grassen eet en sommige delen meer of minder begraast, neemt de diversiteit van het landschap toe. Zijn vriendelijk en rustig karakter is ideaal in natuurgebieden met een hoog bezoekersaantal. Je komt ze ongetwijfeld tegen tijdens je wandeling, want ze mogen vrij rondlopen in het begrazingsblok.

Orchideeën

Opvallend in een bloemrijk grasland zijn de bloeiende orchideeën. Vele soorten zijn in de twintigste eeuw achteruitgegaan. Waar eertijds vele graslanden in mei en juni gekleurd waren door orchideeën, zijn ze nu vaak beperkt tot natuurgebieden. Een soort die in de graslanden van de Hobokense Polder voorkomt is de bosorchis. De bosorchis bloeit van eind mei tot een heel eind in juni. De rozetten met gevlekte bladeren kun je al vroeger op het jaar vinden. In de late lente kan je langs het wandelpad ook de grote kever-, de brede wespenorchis en misschien wel de zeldzamere bijenorchis tussen het gras ontdekken.

Sint-Jansvlinder op bosorchis

Start:

Infobord langs de Schroeilaan, 2660 Hoboken, slechts 150 meter van NMBS-station Hoboken-Polder. Ruime parkeerplaats.

Afstand:

- 3,5 km, rode wandeling
- 7,5 km, AS-Adventure-natuurwandeling (paars op de kaart). Dit is de Wandeling van het Jaar 2016 van de provincie Antwerpen
- 1 km, Salamanderpad (blauw op de kaart)

Toegankelijkheid:

Stevige stapschoenen of laarzen zijn aanbevolen. Geschikt voor kinderwagens met grote wielen. Aangelijnde honden zijn welkom.

Personen met een handicap:

Een deel van de wandelroutes is toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Het kijkpunt aan het Rallegat is vanaf de Scheldelei bereikbaar voor personen in

een rolstoel, via de gele wandeling (600 m).

Horeca:

Taverne De Schorren (uitlenen gezinsrugzak), Graspolderlaan 32, 2660 Hoboken, 03-828 49 96, 0496-23 57 60.

Openbaar vervoer:

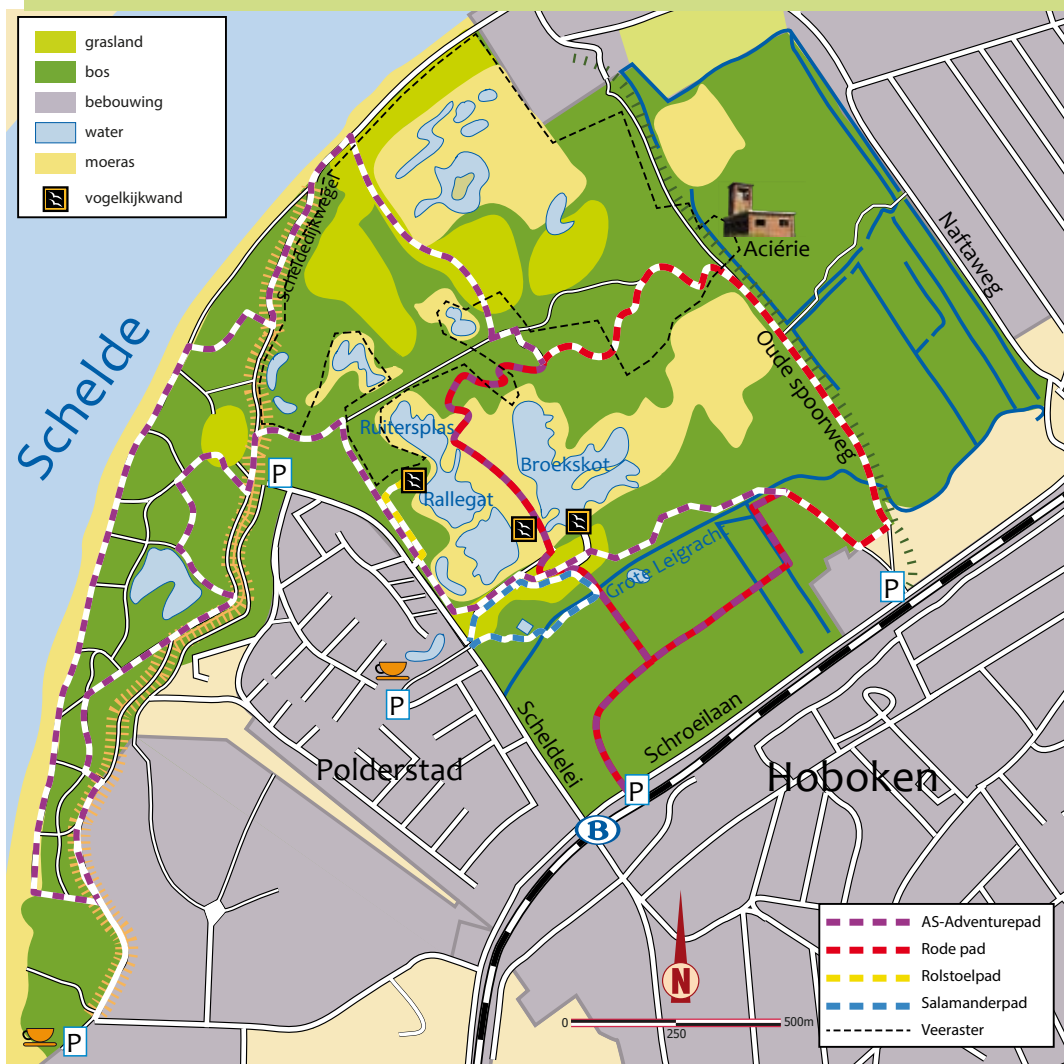
- NMBS: station Hoboken-Polder, op 150 meter van de start. Tijdens het weekend stoppen er geen treinen
- De Lijn: tram 1, 2 en 4 halte Hoboken Kioskplaats, op 700 meter van de start en bussen 13, 140 en 141 halte Hoboken Polderstad, op 200 meter van de start

Contact:

Danny Jonckheere, 0478 33 24 27
info@hobokensepolder.be
www.hobokensepolder.be

Wandeling met natuurgids:

wandelingen@hobokensepolder.be

Foto's van Marnix Lefranc, Pierre Nowosad, Luk Smets, en André Van Langenhove

Paddenactie aan de Groenenhoek

Ieder jaar trekken vele amfibieën van hun winterverblijfplaats naar hun voortplantingsplaats.

In Aartselaar is dit niet anders. Aan de Groenenhoek trachten ieder jaar tientallen padden kikkers en salamanders hun geliefde paringsplek te bereiken. Dikwijls moeten ze daarvoor een rijweg oversteken en dit is niet zonder gevaar. Van 2006 tot 2012 stierven er in totaal 334 van deze zeer nuttige dieren als verkeersslachtoffer...

Natuurpunt Aartselaar helpt deze diertjes door schermen te plaatsen en voor de schermen emmers in te graven zodat de amfibieën op hun nachtelijke tocht niet tot op de rijbaan geraken maar in de emmers belanden. Elke avond en elke ochtend gaan vrijwilligers de emmers controleren en de diertjes veilig overzetten naar de overkant van de weg, dicht bij hun voortplantingsplaats.

Op vraag van Natuurpunt Aartselaar en van vele buurtbewoners heeft de gemeente Aartselaar onlangs beslist om deze gevaarlijke straat te "knippen", d.w.z. dat het doorgaand verkeer niet meer toegelaten is. Zo kunnen er nu nog enkel bewoners van de Groenenhoek tot aan hun woning rijden en wordt het sluipverkeer naar Hemiksem en Hoboken geweerd.

Dit is, uiteraard, goed nieuws, niet enkel voor de buurtbewoners maar ook voor de amfibieën. Wij danken dan ook het gemeen-

tebestuur voor deze wijze beslissing...!!!

In een eerste reactie zou je dan denken dat de paddenschermen nu veilig opgeborgen kunnen blijven en er dus veel werk bespaard wordt....

Voor de afdeling "Studie" van Natuurpunt Aartselaar is het echter niet alleen te doen om zoveel mogelijk amfibieën te redden van een zekere dood. Zij houdt namelijk ook statistieken bij en weet exact hoeveel bruine en groene kikkers, hoeveel kleine en Alpenwatersalamanders en hoeveel padden er ieder jaar de oversteek maakten. Ook de hoeveelheden per geslacht staan genoteerd.

Wij willen immers de verschillende populaties kennen om te zien of het goed gaat met onze amfibieën die zoveel goed werk leveren bij het op peil houden van insectenaantallen.

Daarom gaan wij ook op 28 januari 2017 schermen plaatsen zodat de statistieken

ook nu bijgehouden kunnen worden en of er eventuele acties moeten volgen om de soorten op peil te houden.

Wie zich interesseert in deze boeiende wereld, is steeds welkom gedurende de hele paddentrekperiode die van februari begint en eindigt eind maart.

Meer info Ronny Verelst:
ronnyverelst@telenet.be
en/of 0475/58 55 70
en op de website van Natuurpunt Aartselaar
- www.natuuraartselaar.be

*Tekst en foto gewone pad: Ronny Verelst
Groepsfoto : Luk Smets*

28.01

Groenenhoek

PADDENSCHERMEN PLAATSEN

Vandaag gaan we weer paddenschermen plaatsen op een stuk van de Groenenhoek, waar we elk jaar tientallen padden, kikkers en salamanders overzetten.

zaterdag 28 januari, 10 tot 12.30u

Afspraak aan huisnummer 115 in de Groenenhoek te Aartselaar. Wie kan en wil meewerken, is heel erg welkom! Dit is een activiteit waar jong en oud bij kan helpen.

Meebrengen: warme kledij, die vuil mag worden, warme laarzen, werkhandschoenen, ... Wie kan, brengt een spade mee!

Bij hevige vriesweer wordt deze activiteit verschoven naar een later moment.

Contacteer :

Ronny Verelst, 0475/58 55 70

18.02

Sportcentrum

BRAAKBALLEN PLUIZEN

Uilen (en andere vogelsoorten zoals roofvogels, reigers, ...) eten muizen en andere prooidieren. Uilen slikken hun prooi met huid en haar in. De onverteerde resten braken ze uit in de vorm van braakballen. Op plaatsen waar deze vogels regelmatig rusten ('roesten') kan je soms grote aantallen van deze braakballen vinden.

Door ze uit te pluizen en de schedelresten op naam te brengen krijg je een indruk van de kleine zoogdierenfauna in de buurt van de vindplaats. Het meest geschikt zijn de braakballen van de kerkuil. Deze uil eet alles wat hij te pakken kan krijgen, ook spitsmuizen.

11.02

Sportcentrum

Tip

FEESTELIJK EETMAAL MET TERUGBLIK OP 2016

De afdeling is de spil van het verenigingsleven van Natuurpunt. Daar gebeuren de natuurstudie-activiteiten, beschermingsprojecten, cursussen en uitstappen. Een afdeling als Natuurpunt Aartselaar wordt gevormd door mensen zoals jij en wij, die zich betrokken voelen met hun omgeving en aan hun kinderen en kleinkinderen een boeiende leefomgeving willen doorgeven. Op 11 februari houden we onze jaarlijkse ledenbijeenkomst. We maken er een feestelijke avond van.

Om 19 u verwelkomen we je graag met een aperitief. Daarna smullen we van een driegangenmenu, dat verzorgd wordt door taverne 't Dolfijntje.

Venkelsoep

Tongrolletjes met grijze garnaal in een sausje van witte wijn met schorseneren en puree
of

Varkenshaasje met een graanmosterdsausje en kroketjes
of

Groentenasagene

Dessertbordje met koffie/thee

zaterdag 18 februari, 14 tot 16 u

Afspraak: Jeugdlokaal van het Sportcentrum, Kleistraat 204 Aartselaar

Deelnameprijs: 2 euro per persoon

Na een inleidende PowerPointpresentatie over uilen en muizen gaan we zelf aan de slag om de braakballen te ontleden. Alle benodigde materialen worden door ons voorzien. Kom eens mee pluizen. Doelgroep: volwassenen, maar ook kinderen vanaf 10 jaar zijn welkom.

Info: luk.smets@telenet.be

Gelieve je keuze van hoofdgerecht door te geven bij je inschrijving.

Maar we maken ook even tijd vrij om je een jaaroverzicht van onze voorbije activiteiten in 2016 te geven. Dankzij de moderne technieken maken we er een mooie diavoorstelling van. En we laten je ook al even "proeven" van ons verder aanbod in 2017.

zaterdag 11 februari, 19 u

Taverne 't Dolfijntje,
Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat 204 Aartselaar.

Meer info bij Luk en Ria Smets-Thys,
03/289 73 66 - ria.thys@telenet.be

Al deze verwennerijtjes (aperitief en menu) komen neer op 28 euro per persoon. Maar we willen jou extra vertroetelen en bieden dit alles aan aan 21 euro per persoon.

Inschrijven noodzakelijk door het deelnamebedrag van 21 euro p/p te storten op rekening BE88 9799 7675 4841 van Natuurpunt Aartselaar ten laatste 5 februari met vermelding: "Ledenavond + (keuze uit) Vis/Vlees/Veggie". Dranken (wijnen, bieren en frisdranken) worden ter plekke afgerekend.

WELKOM !!!

19.02

Oud-Heverlee

DAGUITSTAP NAAR DE DOODE BEMDE

Voor deze gezamenlijke dagtocht met NP-afdelingen Aartselaar, Hobokense Polder en Rupelstreek trekken we naar het natuurreservaat de Doode Bemde in Oud-Heverlee.

Vooraleer we op stap gaan, spreken we af in een cafeetje vlakbij het Zoet Water in Oud-Heverlee om daar de meegebrachte picknick te verorberen.

Met gevulde magen kunnen we dan de wandeling aanvangen.

Na de wandeling is er de mogelijkheid om in een taverne nog iets te drinken.

zaterdag 19 februari, 11 tot 18.30 u

Parking Cultureel Centrum, Aartselaar
Aansluiting mogelijk om 12 u in café "In de Molen", hoek Waversebaan en Ophemstraat bij het Zoet Water in Oud-Heverlee. Meld je deelname: ria.thys@telenet.be

25.02

Zinkvalstraat

"ADOpteER EEN BERM" ZWERFVUIL OPRUIMACTIE

Wie dacht dat, na 6 jaar zwerfvuilactie, de toestand langs de Aartselaarse wegen en bermen drastisch verbeterd zou zijn, komt - spijtig genoeg - bedrogen uit. Nog steeds vinden wij de meest uiteenlopende zaken langs de bermen van onze gemeente.... Daarom wordt met goede moed verder getimmerd aan deze, blijkbaar, lange weg...

Natuurpunt Aartselaar zal de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval weer trachten vrij te maken van alle zwerfvuil. Wie mee wil komen helpen, is meer dan welkom !!!

zaterdag 25 februari, 10 tot 11.30 u

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden. Meer info bij Ronny Verelst: ronnyverelst@telenet.be 0475/58 55 70

12.03

Hoboken

OP STAP IN DE HOBOKENSE POLDER

Vandaag bezoeken we een van de mooiste natuurgebieden in de Antwerpse zuidrand.

Met bijzonder veel passie zet een groep natuurliefhebbers zich in voor dit gebied.

Een gebied dat reeds een bewogen geschiedenis kende, maar sinds vorig jaar kan pronken met de eretitel: mooiste wandeling in de provincie.

zondag 12 maart, van 14 u tot 17 u

Afspraak om 14 u op de parking op de Schroeilaan (nabij station Hoboken-Polder) te Hoboken. Meebrengen: waterdichte stapschoenen (laarzen na regenweer), verrekijker.

Na de wandeling gaan we met de liefhebbers warm avondmalen in Extra Time, Louisalei in Hoboken.

Wil u daaraan deelnemen, gelieve dan nu reeds een voorschot van 10 euro p/p te storten op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met als mededeling: "Voorschot Extra Time".

11.03

De Reukens

SNOEIEN FRUITBOOMGAARD

In 't kader van een overeenkomst met Velt zullen we in de boomgaard van De Reukens de nodige wintersnoei uitvoeren. Met vakkundige ondersteuning zullen onze vrijwilligers, die zich aanboden o.a. vanuit de samenwerkende

verenigingen, reeds autonoom aan het werk mogen!

Voor ladders wordt gezorgd. Snoeischaaren en kleine boomzaagjes mogen door de snoeiers worden meegebracht.

zaterdag 11 maart, 9.30 tot 12 u

Samenkomst aan de picknickbank op het Reukenspad (halverwege Langlaarsteenweg)

Info: luk.smets@telenet.be

Er kan ter plaatse uit een aantal gerechten gekozen worden. Het restant wordt ter plekke betaald.

Info: ria.thys@telenet.be

19.03

De Reukens

**NATUURWERKDAG: OPSCHONEN
MANTELZOOM IN DE REUKENS**

De werkgroep Natuurpunt-VELT gaat opnieuw wat natuurwerken verrichten in de Reukens.

In oktober zijn we gestart met het verwijderen van wilgenopslag in de mantelzoom tegenover de boomgaard. Daar waren we een eind mee opgeschoten, maar er is nog genoeg werk zodat iedereen, jong of oud, een handje kan toesteken!

zondag 19 maart, 9.30 tot 12.30 u

Afspraak aan de picknicktafel langs het Reukenspad. Breng zeker werkhandschoenen mee en mogelijk ook een kleine boom- of handzaag, een bijltje of kapmes en een snoei- of takkenschaar. Wie overweg kan met een lichte (benzine)kettingzaag én de vereiste veiligheidsuitrusting hiervoor heeft, mag deze ook meebrengen.

Info:

Jan Eulaers 0495/52 77 31 of

Luk Smets 0477/66 94 32

25.03

Sportcentrum

CURSUS: GIFTIGE PLANTEN

Steeds meer worden mensen er toe aangezet om de natuur in te trekken en daar de planten te verzamelen voor hun maaltijden... Is dit zonder gevaar?

Kan ik mijn kind (kleinkind) zonder problemen alleen in mijn tuin laten spelen?

Welke planten zet ik liever niet in mijn woonkamer?

Zijn al onze groenten gezond of blijf ik toch liever af van bepaalde delen van deze groenten?

Ik heb een hond (kat). Welke planten ban ik liefst uit mijn tuin?

Welke risico's zijn er wanneer ik toch een giftige plant opeet?

Wat moet ik doen bij een ongelukje met een giftige plant?

Op deze en nog meer vragen tracht Natuurpunt Aartselaar een antwoord of goede raad te geven.

zaterdag 25 maart, 10 tot 12 u

Inschrijven door storting van 6 euro op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar

Afspraak in Zaal Leonaar
(vroeger Jeugdhuis Kubus),

Voor kinderen

Uilen

Meisjes, jongens, grootouders, ouders,

Kennen jullie het boeiende leven van de bosuil, de steenuil, de ...uil? WIJ vinden deze beesten allemachtig prachtig en willen er jullie veel over vertellen! Misschien hoorden jullie ze 's avonds wel eens roepen?

Ook gaan we de fascinerende vogels boetseren in klei of knutselen, zodat we ze nadien nog lang kunnen bewonderen! Omdat het in februari koud kan zijn, zullen wij zorgen voor een lekkere, warme, zoete drank...

woensdag 22 februari, 14 tot 16 u

Kinderen tussen 4 en 12 jaar zijn welkom in het Jeugdlokaal van het Sportcentrum, Kleistraat 204, Aartselaar.

Leden van Natuurpunt betalen per persoon 2 euro, niet leden 3 euro p.p.

Inschrijven bij: Hilde Janssens: 03/887.36.45 - hiljans@hotmail.com

Graag vooraf betalen op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met vermelding: Uilenactiviteit

Grote Kleine Chef

Kook jij heel graag of wil je dat graag leren? En ben je tussen 7 en 12 jaar?

Kom dan woensdagnamiddag in de krokusvakantie mee koken met Velt, Natuurpunt en de Gezinsbond. We maken een heerlijk lentemenu en eten op 't einde alles lekker op!

woensdag 1 maart, van 14 u tot 16.30 u

Afspraak in Par. Centrum Wolffaertshof, Baron van Ertbornstraat 7 Aartselaar

Inschrijven noodzakelijk door te mailen of te telefoneren naar Ria Thys, ria.thys@telenet.be - 0476/33 79 36 voor 23 februari. Deelnamebedrag storten op rekening BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met als mededeling: Grote kleine chef + naam van het kind. Deze activiteit is enkel voor de kinderen bedoeld!

Deelnamebedrag: 5 euro (leden Velt, Natuurpunt, Gezinsbond) en 7 euro (niet-leden)

De workshop gaat door vanaf 5 inschrijvingen, max 20 kinderen kunnen deelnemen. Meebrengen: keukenschort, snijplankje, dunschiller (zet goed je naam er op). Tot dan!

Sportcentrum Aartselaar
Lesgever: Ronny Verelst.
Info: ronnyverelst@telenet.be

Bekijk alle activiteiten op
www.natuurpuntaartselaar.be

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen.

Open op zondagen 8 januari, 5 februari en 5 maart, van 13u tot 17u
Info: 03/888.39.44 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

14.01

Rumst

VOGELS SPOTTEN ZENNEGAT/

BATTENBROEK

Tijdens de voormiddag wandelen we omheen het nieuwe overstromingsgebied Zennegat, een gebied dat kan uitgroeien tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. Na de middag gaan we omheen het Battenbroek, één van de belangrijkste overwinteringsgebieden voor watervogels in de regio.

Voor de picknick kunnen we terecht in café Zennegat, daar kan je eventueel ook een kleine snack bestellen.

zaterdag 14 januari, 10u tot 16u

parking Netedijk Rumst, volg aan de Markt in Rumst wegwijzer Netebruggen. Meld vooraf je deelname:
info@natuurpuntrupelstreek.be

28.01

Niel

KNOTWILGEN KNOTTEN

We trekken opnieuw naar een weiland aan de Wullebeek op de grens tussen Niel en Schelle. Daar werden in november reeds 7 knotbomen geknot en vandaag hopen er we er nog een 10-tal te knotten.

zaterdag 28 januari, 9u tot 12u

Broeklei Niel, bereikbaar door rechts van het WZC Maria Boodschap de Broeklei in te rijden.

Meebrengen: stevige werkhandschoenen!

Info: 0476/39.19.94 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

28.01

Schelle

Tip

LEDENAVOND MET BUFFET!

Vanavond ben je welkom in PC de Mikman, waar we terugblikken op het voorbije werkjaar en vooruit kijken naar de projecten die op stapel staan. Op het menu staat een aperitief met hapjes, soep, een buffet van schotels bereid met biologische, seizoensgebonden groenten op grootmoeders wijze en een dessertje. De kok van dienst geeft er graag een woordje uitleg bij. Tussendoor nemen we de tijd om te peilen naar je 'foute' vogelkennis en

gaan we even op stap met de kraanvogels. En uiteraard is er voldoende gelegenheid voor een gezellige babbel.

Inschrijven: stort 22 euro (voor 18/1) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek, met mededeling: ledenavond en veggie als je vegetariër bent.

In de prijs is de maaltijd en aperitief inbegrepen, andere dranken moeten apart betaald worden.

zaterdag 28 januari, van 18u tot 22u

Parochiaal Centrum "de Mikman", Tolhuisstraat 34 Schelle

04.02

Zuid Holland

BUSTOCHT: WINTERVOGELS IN ZUID-HOLLAND

Met de bus rijden we rechtstreeks naar het Oudeland van Strijen, een landschap met oude historische graslanden. Smalle wegeltjes doorsnijden het gebied en we maken een wandeling door dit eeuwenoude landschap. Na de middag bezoeken we enkele vogelkijkgebieden op Goeree-Overflakkee.

Op weg naar Schouwen-Duiveland stoppen we aan de Brouwersdam. De vogelkijkdag afsluiten doen we in de Prunjepolder. Een verrekijker is vandaag onmisbaar. Heb je er geen, geen probleem, wij brengen er wel enkele extra mee. Breng wel warme kledij, een picknick en stevige stapschoenen mee.

zaterdag 4 februari, 7u30 tot 19u30

parking kerk H.Hart (A12)
Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
Stort 17 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek.

Mededeling: Bustocht Zuid-Holland, telefoonnummer en emailadres.

07.01 – 11.02 – 04.03

Schelle

VOGELS SPOTTEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel maken elke eerste zaterdag van de maand een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. Het tempo is laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking. In februari gaat de excursie uitzonderlijk door op de 2de zaterdag van de maand.

zaterdag 7 januari, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot: 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datums:
11/2 en 4/3

Drieteenstrandloper – Fons Van den heuvel

18.02

Niel

WORKSHOP DE WILDE TUIN

Voor mens en dier zijn tuinen erg belangrijk, en het is een feest om veel vogels in je tuin te hebben. Natuurpunt werkt reeds lang aan de promotie van het aanplanten van streekeigen planten in tuinen en parken. Ga dus mee op een spectaculaire reis in het Natuur.huis.

Je tuin mag er op het eerste gezicht nog zo vredig en sereen uitzien, het is verbazend wat er allemaal leeft! Terwijl je tussen bloemen, planten en groenten kuiert, speelt zich rondom jou een ware overlevingsoorlog af. In deze verbluffende en leuke natuurhistorische documentaire wordt getoond hoe de wereld er vanuit het oogpunt van allerhande ongewervelden uitziet...

Wij verwachten je alvast, als geïnteresseerde natuur- en tuinliefhebber!

zaterdag 18 februari, van 14u tot 16u

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Meld je deelname: info@natuurpuntrupelstreek.be

Meebrengen: een goed humeur en 2 euro/persoon ter ondersteuning van het lokale Natuurpuntwerk.

19.02

Oud-Heverlee

DAGUITSTAP DE DOODE BEMDE

Voor deze gezamenlijke dagtocht met NP-afdelingen Aartselaar en Hobokense polder trekken we naar het natuurreservaat de Dode Bemde in Oud-Heverlee. Vooraleer we op stap gaan, spreken we af in een cafeetje vlakbij het Zoet Water in Oud-Heverlee voor de picknick. Na de wandeling is er de mogelijkheid om in een taverne nog iets te drinken. Omstreeks 18u30 zijn we terug in Boom.

zondag 19 februari, van 11u tot 18u30

parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom

12u in café In de Molen, hoek Waversebaan en Ophemstraat 't Zoet Water, Oud-Heverlee. Meld je deelname: info@natuurpuntrupelstreek.be
Info: ria.thys@telenet.be

04.03

Niel

OOG IN OOG MET WILDE BIJEN – WORKSHOP BIJENHOTELS BOUWEN

Van maart tot oktober spelen er zich boeiende taferelen af in de bijenwereld in onze tuinen, met verhalen over verleiding en bedrog, metselaars en behangers, pluimvoeten en slobkousen, macho's en huisvrouwen.

Wist je dat wilde bijen niet steken? En dat ze solitair leven en elk een eigen nestje maken? En dat ze als geen ander bessenstruiken, fruitbomen en andere gewassen bestuiven? Dat zijn goede redenen om het deze diertjes ook in je eigen tuin naar hun zin te maken. Met onze praktische tips is dat een koud kunstje.

Spreker is Joeri Cortens, medewerker van Natuurpunt CVN en ook bekend van radio en TV-praatjes over onze wilde natuur. Na deze voordracht kan je eventueel de daad bij het woord voegen, met het in elkaar knutselen van een eerste klas bijenhotelletje.

zaterdag 4 maart, 14u tot 18u

Natuur.huis De Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Deelname voordracht 2 euro/persoon, wel vooraf melden: info@natuurpuntrupelstreek.be

Optioneel: deelname workshop bijenhôtels bouwen, stort voor 3 februari 15 euro/per bijenhotel op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek.

Wat krijg je hiervoor?

Een reeds voorafgewerkt leeg hotel - model den Atelier. Afwerking bijenhotel ter plaatse tijdens workshop.

11.03

Niel

HAKHOUTBEHEER ELZENHOUTKANT

De winter is voorbij en elzenpropjes werden door sijsjes en putters leeg gepikt. Een ideaal moment dus om de elzenhoutkant langs de Broeklei terug te snoeien.

zaterdag 11 maart, 9u tot 12u

Broeklei Niel, bereikbaar door rechts van

Bekijk alle activiteiten op www.natuurpunt.be/rupelstreek

12.03

Hoboken

OP STAP IN DE HOBOKENSE POLDER

Vandaag bezoeken we een van de mooiste natuurgebieden in de Antwerpse zuidrand. Met bijzonder veel passie zet een groep natuurliefhebbers zich in voor dit gebied, dat reeds een bewogen geschiedenis kende, maar sinds vorig jaar kan pronken met de eretitel: mooiste wandeling in de provincie.

Na de wandeling kan je deelnemen aan een gezamenlijk avondmaal eetcafé Extra Time.

zondag 12 maart, van 14u tot 17u

Schroeilaan Hoboken (infobord Hobokense polder), op 150m van NMBS Hoboken-Polder.

Inschrijven: info@natuurpuntrupelstreek.be

Stort 10 euro op rekening

BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

(mededeling: voorschot Extra Time) avondeten in taverne Extra Time, Louisalet in Hoboken. Dit bedrag wordt in mindering gebracht bij je onkosten in taverne Extra Time.

Voor kinderen

Vandaag gaan we speurneuzen in Walenhoek en de wijk Hellegat. Onze muizenvalletjes staan op scherp en in de poelen liggen enkele fuiken verstopt. Benieuwd wat daar allemaal tevoorschijn gaat komen. Op de vijvers van Walenhoek is het dan weer heerlijk vogels kijken. In de wijk Hellegat gaan we op zoek naar de sporen uit het verleden. Jongens en meisjes vanaf 6 jaar zijn welkom en brengen hun oma, opa, mama of papa mee!

woensdag 15 maart, 14u tot 16u30

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Inschrijven: info@natuurpuntrupelstreek.be

het WZC Maria Boodschap de Broeklei in te rijden, volg daar de Natuurpunt-wegwijzers.

Agenda Rupelstreek

zaterdag 7 januari, 11 februari en 4 maart
VOGELS SPOTTEN NOORDELIJK EILAND
8u50 Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

zaterdag 14 januari
VOGELS SPOTTEN ZENNEGAT/BATTENBROEK
10u parking Netebruggen, Markt Rumst

zaterdag 28 januari - KNOTWILGEN KNOTTEN
9u Broeklei Niel

zaterdag 28 januari - LEDENAVOND MET BUFFET
18u P.C. de Mikman, Tolhuisstraat 34 Schelle

zaterdag 4 februari - WINTERVOGELS IN ZUID-HOLLAND
7u30 parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

zaterdag 18 februari - WORKSHOP DE WILDE TUIN
14u Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

zondag 19 februari - DAGUITSTAP DE DOODE BEMDE
11u parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

zaterdag 4 maart - OOG IN OOG MET WILDE BIJEN
14u Natuur.huis De Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

zaterdag 11 maart - HAKHOUTBEHEER ELZENHOUTKANT
9u Broeklei Niel

zondag 12 maart - OP STAP IN DE HOBOKENSE POLDER
14u Schroeilaan Hoboken (nabij station Hoboken-Polder)

woensdag 15 maart
SPEURNEUZEN WALENHOEK EN WIJK HELLEGAT
14u Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Agenda Aartselaar

zaterdag 28 januari - PADDENSCHERMEN PLAATSEN
10u, huisnummer 115 in de Groenenhoek Aartselaar

zaterdag 11 februari - FEESTELIJK EETMAAL TERUGBLIK 2016
19u, 't Dolfijntje, Gem Sportcentrum, Kleistraat 204

zaterdag 18 februari - BRAAKBALLEN PLUIZEN
14u, Jeugdlokaal t Sportcentrum, Kleistraat 204 Aartselaar

zaterdag 19 februari - DAGUITSTAP NAAR DE DOODE BEMDE
11u Parking Cultureel Centrum, Aartselaar

woensdag 22 februari - UILEN
14u, Jeugdlokaal Sportcentrum, Kleistraat 204, Aartselaar.

zaterdag 25 februari - "ADOpteer een berm"
10u, parking Zinkval

woensdag 1 maart - GROTE KLEINE CHEF
14u, Wolffaertshof, Baron van Ertbornstraat 7 Aartselaar

zaterdag 11 maart - SNOEIEN FRUITBOOMGAARD
9u30, picknickbank Reukenspad

zondag 12 maart - OP STAP IN DE HOBOKENSE POLDER
14u, parking Schroeilaan (nabij station Hoboken-Polder)

zondag 19 maart - NATUURWERKDAG DE REUKENS
9u30, picknicktafel Reukenspad.

zaterdag 25 maart - CURSUS: GIFTIGE PLANTEN
10u, Zaal Leonaar, Sportcentrum Aartselaar

Foto voorpagina: Reebok

Bij de kleinste van onze hertachtigen spreekt men inderdaad van geiten en bokken, en niet van hinds en herten. In Vlaanderen kwamen zo'n 50 jaar geleden slechts een paar duizend exemplaren voor, en dan vooral in de Kempen en Limburg. Nu wordt hun aantal op meer dan 20.000 geschat en treft men reeën aan in al onze provincie. Het dichtst bij ons zijn reeën in de jaren negentig voor de jacht uitgezet in Klein Brabant.

Intussen is deze populatie tot een honderdtal dieren uitgegroeid, en die hebben zich ook verspreid.

Jonge dieren moeten immers na twee winters een eigen territorium zoeken. Zo zijn er dus ook de Schelde overgestoken, en blijkbaar ook de Rupel. In het Niels Broek zijn er dat minstens zes, en dat al sinds enkele jaren. En ook in Maaienhoek zijn al sporen gevonden. Meestal leven reeën solitair, maar in de winter vormen ze kleine groepen, die men een "sprong" noemt. Overdag zoeken reeën vaak de dekking van struiken op als schuilplaats, en hierdoor zijn ze vooral enkel in de vroege uurtjes en bij valavond te zien. In juli en augustus, tijdens de paartijd zijn de bokken echter minder voorzichtig, en vaker ook overdag waar te nemen.

Men herkent de bokken dan aan hun gewei, dat in het voorjaar afvalt, en tegen de bronsttijd door een nieuw vervangen zal zijn. De reeëiten hebben geen gewei, en steken daar dus ook geen energie in, die bewaren hun krachten om jongen voort te brengen.

Tekst: Fons Van den heuvel